WISSELENDE EN WIJKENDE HORIZONTEN

170 JAAR KNMG

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam

TMGN
Trefpunt voor de Medische Geschiedenis in Nederland

Mart van Lieburg
Medische Geschiedenis

1

UTOPIA

De zoektocht naar een ideale gezondheidszorg

13e DOMUS DAG – 5 november 2019

DOKTER IN VERANDERING

KNMG 170 JAAR

2

NMG – ALV
ZWOLLE
13 juli 1903

3

VOORZITTERSREDES
Aldershoff, H.
Allebé, G.A.N.
Baart de la Faille, J.
Baart de la Faille, J.M.
Baart de la Faille, Marcus
Balen Blanken, G.C. van
Batenburg, H.W. van
Berdenis van Berlekom, J.J.
Binnendijk, J.
Broers, A.J.
Bruggen, A.C. van
Brugh, J.P. van der
Buning, E.J.
Burgerhout, H.
Carol de Fouw, L.F.K.
Cartier van Dissel, M.C.
Dam, B.A.P. van
Daniëls, C.E.
Deelen, K.A.F.
Deknatel, J.W.
Diepen, H.A.
Donkersloot, N.B.
Doyer, J.J.Th.
Droogleever Fortuyn, H.J.W.
Eden, P.H. van
Egeling, L.I.
Erkelens, A.N.
Fehmers, C.
Fokker, A.P.
Gangelen, G. van
Geuns, J. van
Godefroi, M.J.
Gunning, W.M.
Haakma Tresling, Th. (1)
Haas, H.K. de
Hagen, J.C.I. van der
Halbertsma, S.J.
Hammes, Th.
Hefting, J.D.
Hers, F._geen bijschrift
Heynsius, A.
Homoet, J.J.
Honig
Huet, G.D.L.
Huizinga, J.M.
Jong, H. de
Kapteijn, H.P.
Kersbergen, L.C.
Kleef, L.Th. van
Klinkert, H.
Koch, C.F.A.
Korteweg, J.A.
Kouwer, B.J.
Krol, C.A.J.
Kuhn, C.H.
Kuthé, F.Ph.
Leersum, E.L. van
Man, J.C. de_geen bijschrift
Mari, P.W.
Mauritz, M.
Mees, H.
Meij, Van der_geen bijschrift
Meulen, L.C. van der (1)
Molkenboer, J.
Moll, A.C.H._geen bijschrift
Mulder, G.J.
Nijhoff, G.C.
Onduidelijk_geen bijschrift
Onleesbaar
Oosterbaan, G.
Pekelharing, C.A.
Pel, P.K.
Pijnappel, M.W.
Planten, A.Th.
Posthuma, L.L.
Renssen, W.
Rhijn, A.J. van
Rijnberk, N. van_geen bijschrift
Ruijsch, W.P.
Saltet, R.U.
Sannes, I.A.M.T.
Schalij, F.A.
Schröder, R.G.C.
Sijbrandi, N.D.
Spoorenberg, H.A.J.M.
Struycken, H.J.L.
Swaep, E.J.
Thomas, A.J.A._geen bijschrift
Tilanus, J.W.R._geen bijschrift
Treub, H.
Vaillant, C.J.
Veldhuys, W.C.C. ten
Vrendenberg, C.W.
Wenckebach, K.F.
Winkler Prins, V.
Zeeman, J.
Zwaardemaker, H.

4

1849

V.L.N.R.

MULDER

MOLEWATER

SCHNEEVOOGT

RAMAER

EVERS

5

1847 – 1848

ADOLF de LESPINASSE

JEAN-NICOLAS RAMAER

CONGRES GENOOTSCHAP

6

1849

Dr. G.E. Voorhelm Schneevoogt

HET GEWIGT VAN DE NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER GENEESKUNST VOORAL IN DEN TEGENWOORDIGEN TIJD ten opzigte van

1° de geneeskundige staatsregeling
2° de geneeskundige wetenschap
3° de geneeskunst-oefenaren

7

1865

Jan Rudolph Thorbecke

EENHEID VAN STAND
- 'ARTS' -
&
STAATSTOEZICHT VOLKSGEZONDHEID

8

1857

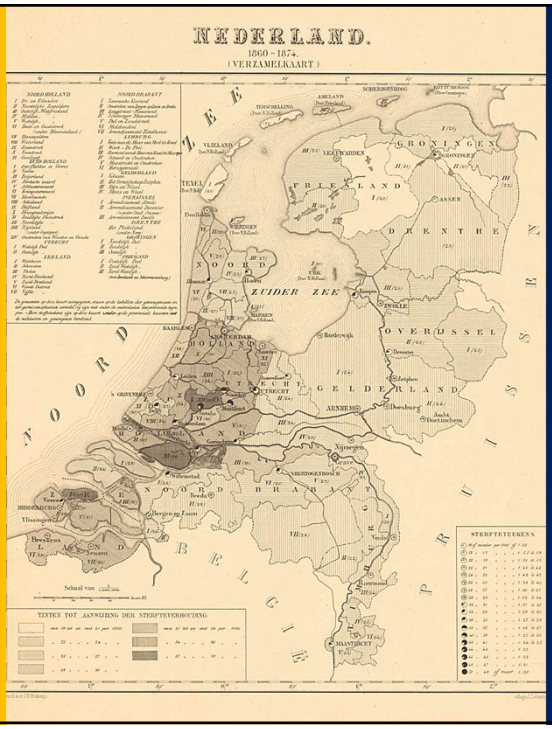

FRANCISCUS CORNELIS DONDERS

- BEVORDERING VAN DE VOLKSWELVAART IN NEDERLAND
- WETENSCHAP ALS HEFBOOM TOT EENE WAARDIGE OPBEURING VAN DEN GENEESKUNDIGEN STAND

9

1860-1874

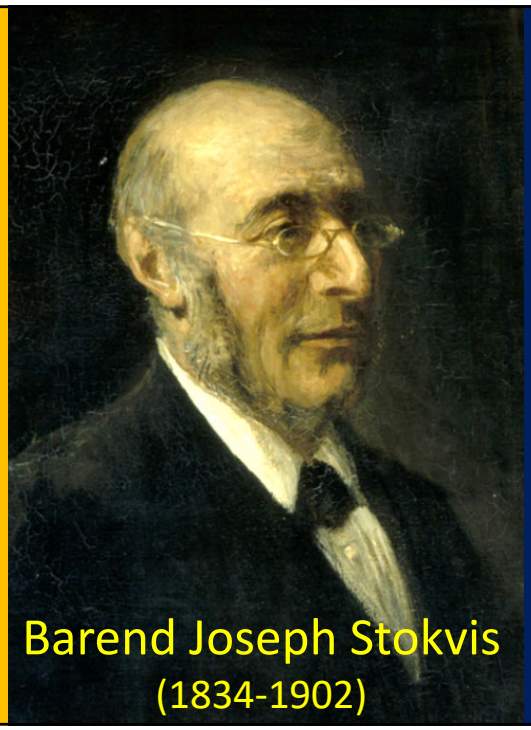

STERFTE-ATLAS VAN NEDERLAND

ADRESSEN- / REKESTEN-OFFENSIEF

10

1870

Barend Joseph Stokvis
(1834-1902)

‘Schall und Rauch!’ klinkt het ons tegemoet. … Laat ons elkaâr geen knollen voor citroenen verkoopen.’

11

1887

Barend Joseph Stokvis

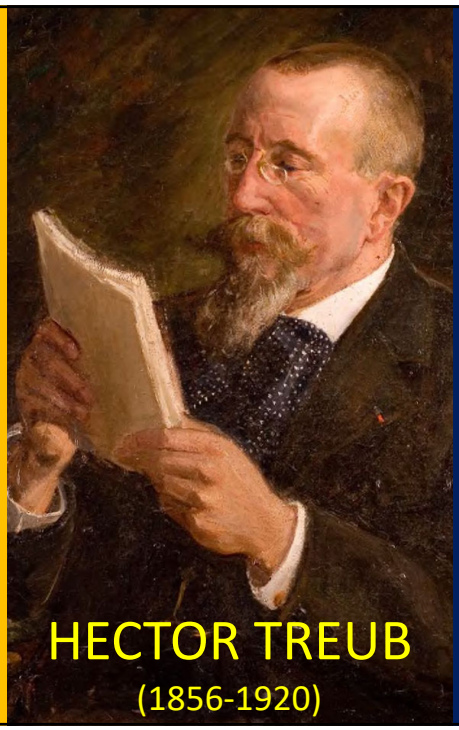
Gebouw Maatschappij voor den Werkenden Stand Kloveniersburgwal

NEDERLANDSCH NATUUR- EN GENEESKUNDIG CONGRES
AMSTERDAM, 30 september 1887

12

1891

HECTOR TREUB
(1856-1920)

‘De veelbesproken eenheid van stand is het heilige huisje onzer Maatschappij. […]
Dat het heilige huisje niets anders dan een kaarten-huisje, en de eenheid van stand niets anders dan een sprookje is.’

13

JUBILEUM 1899

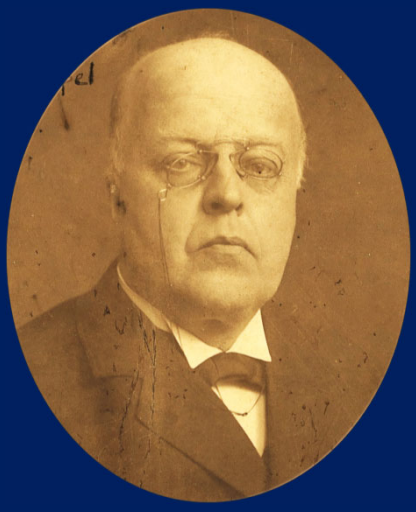
Barend Joseph Stokvis
‘De Nederlandsche geneeskunde voert heden hoogtij …’

Salomon Siegfried Rosenstein
‘De vooruitgang der geneeskunde in de laatste vijftig jaren’

14

1900

Mari Willem Pijnappel
(1854-1921)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER GENEESKUNST.

OPENINGSREDE

VAN DE EEN-EN-VIJFTIGSTE ALGEMEENE VERGADERING DER NED. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER GENEESKUNST,

gehouden te Middelburg op 2 Juli 1900,

DOOR DEN VOORZITTER

Dr. M. W. PIJNAPPEL.

Mijne Heeren, Afgevaardigden en Leden der Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst!

Daar is een zware taak mij opgelegd. Ik heb tot u te spreken na den man, die meer dan wellicht iemand onzer de taal weet te hanteeren, wiens dichterlijke geest en groote kennis zich uit in machtige welsprekendheid; een vreugde en een genot voor ieder die hem hoort en een bron van bewondering. En ook, ik moet tot u spreken het eerst na de feestvergadering, na ons vijftigjarig jubileum, langen tijd met spanning te gemoet gezien en door Arnhem met liefde en zorg voorbereid en gemaakt tot een waardig merkteeken op onzen weg. Een vergadering bijgewoond door de aanzienlijksten

‘IS HET WEL DE GOEDE WEG, DIEN WIJ GAAN WILLEN?’

15

‘Er zijn er die zeggen dat de oude bekende weg **ONBETROUWBAAR** is gebleken …

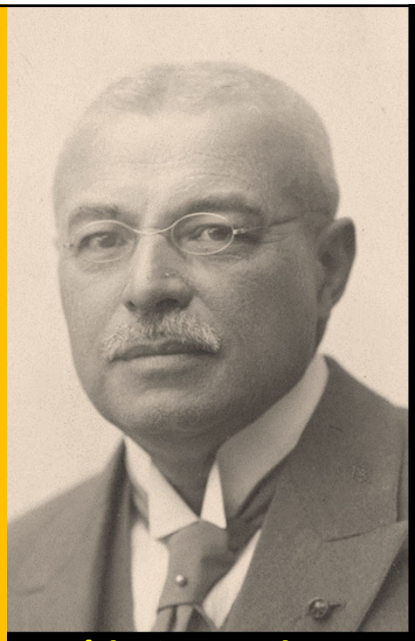
Er zijn er die ons zeggen […] gij waant dat gij wat gedaan hebt in het belang van de menschheid, maar **GIJ DEEDT NIETS**.

Gij verheft u op uwe wetenschap, maar zij is **IJDEL EN ONVRUCHTBAAR** en **TOT NIETS IN STAAT**.

Uw weg is de goede niet en hij kan dat ook niet zijn, want **GIJ TUURT U BLIND OP DE EISCHEN DER WETENSCHAP**.’

16

1900

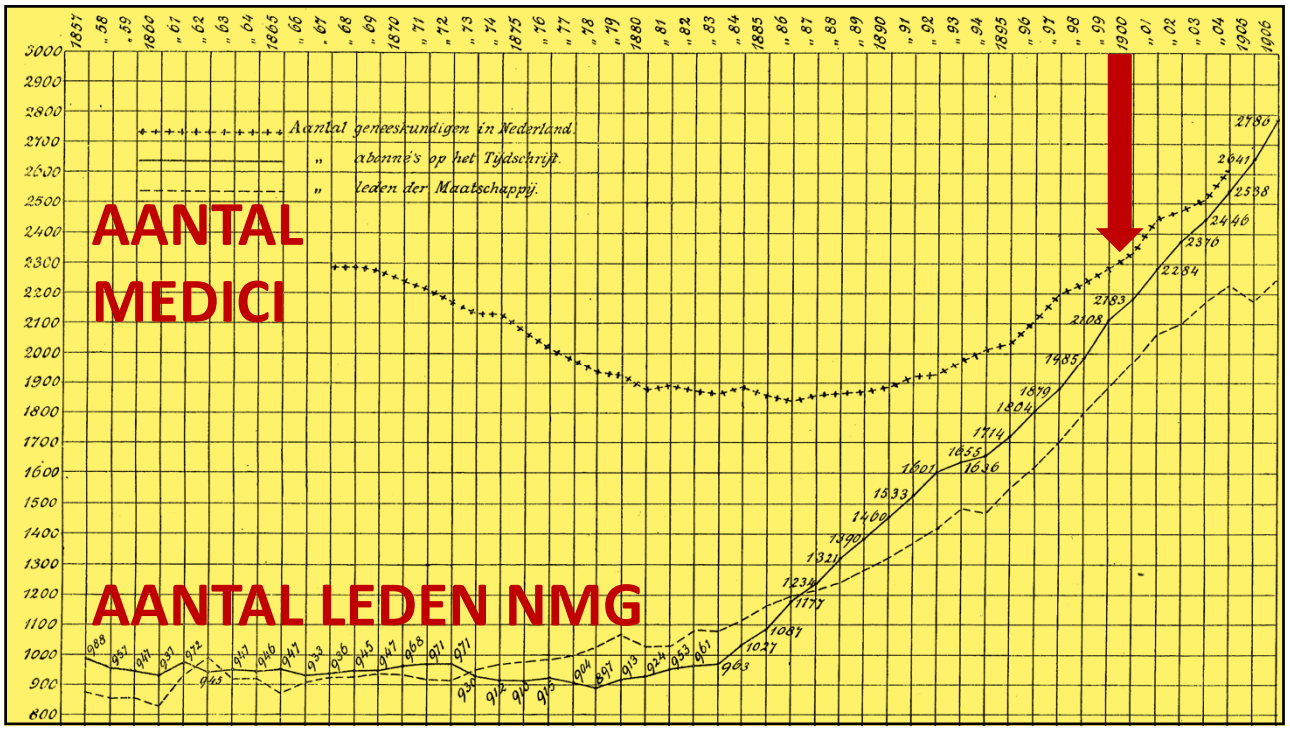

Frédericus Ockerse
(1866-1941)

AFDELING ‘s-GRAVENHAGE

‘te onderzoeken ... of de Maatschappij onder de veranderde tijdsomstandigheden haar tegenwoordige inrichting en wijze van werken dient te handhaven of beide behoort te herzien in de richting van een **VAKVEREENIGING**’

17

18

NMG – ALV ZWOLLE 1903

ABRAHAM SIKKEL (vz)

"… overal strijd: strijd om stoffelijke en geestelijke belangen, strijd van beginselen. En daar-tusschen kronkelend de gouddraad van den mammon. Niemand ontkomt aan dezer dagen strijd."

19

1919-1924

Hendrik Burger
(1864-1957)

NEDERL. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER GENEESKUNST.

GENEESHEER EN MAATSCHAPPIJ.

REDE
uitgesproken ter opening van de zeventigste algemeene vergadering der Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst te Alkmaar op 7 Juli 1919

DOOR DEN VOORZITTER
Prof. H. BURGER, *te Amsterdam.*

'De geneeskundige stand is uit zijn zoeten dommel onzacht gewekt.'

HUISARTS ←→ SPECIALIST

20

JUBILEUMVIERING NMG 1924

21

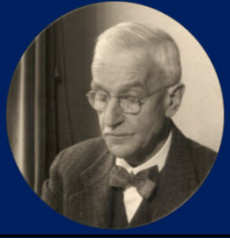
1924-1949

LEENDERT KERSBERGEN (1938)
‘OVER HET MACHTSEVENWICHT IN DE MAATSCHAPPIJ’ / MEDISCHE ETHIEK

MEDISCH CONTACT
‘ALLEEN EEN VRIJ MAN KAN EEN GOED GENEESHEER ZIJN’

JEAN BRUTEL DE LA RIVIÈRE (1946)
‘COMPLEXEN VAN INDIVIDUEN’

22

22

1974

Jo Hendriks Henri Festen

125 jaar geneeskunst en maatschappij

Structuurnota Gezondheidszorg

Regionalisatie, echelonnering, volksverzekering

'Grote bezorgdheid bestaat in ons land over het goed functioneren van de gezondheidszorg en over de sterke kostenstijging daarvan. In de regeringsverklaring werd dan ook over de noodzaak van "ingrijpende hervormingen" op dit gebied gesproken. In de voorliggende Structuurnota Gezondheidszorg worden de hervormingen aangegeven die noodzakelijk moeten worden geacht om het doelmatig functioneren van de voorzieningen in samenhang met elkaar te bevorderen en de kostenontwikkeling te beheersen.' Aldus de aanbevelingsbrief bij de in de Troonrede toegezegde en een paar dagen geleden uitgebrachte nota, waarmee de Staatssecretaris de grondslag wil leggen voor ruim beraad door in grote lijnen een eigen visie te geven van de nieuwe structuur, die voor de gezondheidszorg noodzakelijk wordt geacht. Daartoe worden uitgangspunten geformuleerd voor de organisatie, het functioneren en de financiering van de gezondheidszorg, en de vormgeving daarvan in de wetgeving. 'Niet gepoogd werd een nieuwe Volksgezondheidsnota op te stellen. De Volksgezondheidsnota 1966 heeft reeds een indrukwekkende uitwerking gegeven van de volksgezondheid zowel organisatorisch en juridisch, als kwalitatief en kwantitatief. De nota van 1966 blijft van grote betekenis, al is het cijfermateriaal uiteraard verouderd', aldus de heer Hendriks.

Een belangrijk aandeel in de structuurnota 1974 had de commissie-Festen. Van veel betekenis noemt de bewindsman ook recente rapporten van de Centrale Raad voor de Volksgezondheid. Verder kon gebruik worden gemaakt van de uitkomsten van het Onderzoek beheersbaarheid gezondheidszorg.

Op de bladzijden die volgen wordt de inhoud van de Structuurnota Gezondheidszorg verkort weergegeven.

De Structuurnota Gezondheidszorg heeft de volgende inhoud:

Inleiding
De situatie in Nederland en in vergelijkbare landen
Nadere analyse van de Nederlandse gezondheidszorg
Noodzaak tot structurering gezondheidszorg
De werkingssfeer van de nota (gezondheidszorg en welzijnszorg)

Opzet herstructurering gezondheidszorg
Regionalisatie
Echelonnering
Bestuurlijke organisatie
Democratisering
Wetgeving

Honoreringssystemen en personele voorzieningen
Tarieven- en honoreringssystemen
Opleidingen en personele voorzieningen

Informatica en analyse
Inleiding
Informatie voor het landelijk niveau
Informatie voor het gewestelijk niveau
De informatierouting
Analyse

Kosten en financiering
Kosten
Financiering

Geleidelijke uitvoering van de herstructureringsplannen
Inleiding
Uitvoering herstructureringsplannen

Eerste voorbeeld van herstructurering: kruiswerk
Inleiding
Gewenste structurele hervormingen

Tweede voorbeeld van herstructurering: geestelijke gezondheidszorg
Inleiding
De ambulante geestelijke gezondheidszorg
Intramurale psychiatrische voorzieningen
Intramurale voorzieningen voor zwakzinnigen

Derde voorbeeld van herstructurering: algemene ziekenhuizen
Planning
Het functioneren van de individuele inrichtingen

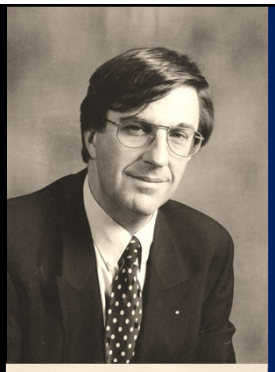
(1974) MEDISCH CONTACT *29* 1049

WISSELENDE EN WIJKENDE HORIZON

23

1974-1999

JOKE LANPHEN WILLEN CENSE

Het 39ste KNMG-Ledencongres – Eindhoven 8, 9 en 10 oktober 1987

Uitdagend perspectief

Jaarrede KNMG-voorzitter W. H. Cense

KNMG-congres '95 Utrecht

Goede medische beroepsuitoefening: niets meer en niets minder

Jaarrede KNMG-voorzitter

KWALITEIT: PATIËNTENZORG OP DE HORIZON

24

WISSELENDE EN WIJKENDE HORIZONTEN
170 JAAR KNMG
Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam
TMGN
Trefpunt voor de Medische Geschiedenis in Nederland
KNMG 170 jaar
Dokter in verandering
Jubileumcongres
5 november 2019 | NBC Nieuwegein
knmg
KNMG viert verleden, heden en toekomst
Mart van Lieburg
Medische Geschiedenis

25